

Udskriftsdato: 8. januar 2026

KEN nr 9733 af 29/09/2021 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 19-21 om arbejdsskade - tab af erhvervsevne - selvstændig erhvervsdrivende - indtægtstab - arbejdsindsats

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 19-25395

Ankestyrelsens principmeddelelse 19-21 om arbejdsskade - tab af erhvervsevne - selvstændig erhvervsdrivende - indtægtstab - arbejdsindsats

Principmeddelelsen fastslår

Retten til erstatning for tab af erhvervsevne forudsætter et erstatningsberettigende tab på mindst 15 procent.

En selvstændig erhvervsdrivende kan i nogle situationer efter en arbejdsskade fortsat oppebære en indtægt fra virksomheden svarende til indtægten før arbejdsskaden, selvom den selvstændige erhvervsdrivende som tilskadekomnen ikke længere kan udføre en reel arbejdsindsats i virksomheden. Det udelukker ikke, at den selvstændige erhvervsdrivende kan have ret til erstatning for tab af erhvervsevne.

Når et erhvervsevnetab skal fastsættes, gælder det for såvel lønmodtagere som selvstændige erhvervsdrivende, at arbejdsskademyndighederne foretager en sammenligning af den tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde før og efter arbejdsskaden. I den forbindelse skal arbejdsskademyndighederne foretage en samlet vurdering af omstændighederne i den konkrete sag. Der vil ofte være andre forhold, der gør sig gældende for selvstændige erhvervsdrivende end for lønmodtagere, og der vil derfor kunne være flere elementer, der indgår i vurderingen af erhvervsevnetab for selvstændige erhvervsdrivende.

Det er ikke muligt at gøre udtømmende op med, hvilke elementer, der skal indgå i den konkrete vurdering, men følgende elementer kan bl.a. indgå:

- Afspejler tilskadekomnes indtægt fra virksomheden værdien af den tilskadekomnes arbejdsindsats i virksomheden?
- Arten og omfanget af tilskadekomnes arbejdsopgaver i virksomheden.
- Hvilken arbejdsindsats er der knyttet til tilskadekomnes indtægt fra virksomheden, herunder om der har været behov for at antage en eller flere vikarer til erstatning for tilskadekomne.
- Hvilken arbejdsindsats kan med rimelighed forlanges af tilskadekomne efter arbejdsskaden?
- Tilskadekomnes erhvervsmæssige baggrund, herunder uddannelse, erfaring og tidligere indtægt
- Ændringen i tilskadekomnes funktionsevne og –begrænsning, herunder om tilskadekomne er tilkendt førtidspension.

Vurderingen af erhvervsevnen sker i forhold til arbejdsmarkedet bredt og ikke kun i forhold til den tilskadekomnes virksomhed.

I den konkrete sag var der ikke grundlag for at anse tilskadekomnes indtægt fra sin erhvervsvirksomhed efter arbejdsskaden som udtryk for evnen til at skaffe sig indtægt ved arbejde.

Tilskadekomne drev selvstændig virksomhed på tidspunktet for arbejdsskadens indtræden. Efter arbejdsskaden kunne tilskadekomne ikke længere udføre arbejde i virksomheden, men virksomheden fortsatte sin drift, uden at virksomheden havde en nedgang i resultatet. Tilskadekomne havde heller ikke en indtægtsnedgang, selvom tilskadekomne ikke længere udførte arbejde i virksomheden efter skaden.

Tilskadekomne fik som følge af arbejdsskaden omfattende funktionsbegrænsninger, og var sygemeldt frem til, at han fik tilkendt førtidspension. Tilskadekomne havde ikke siden arbejdsskaden udført en reel arbejdsindsats i virksomheden, og var som følge af arbejdsskaden heller ikke i stand til dette.

Ankestyrelsen vurderede, at indtægten fra virksomheden ikke var et udtryk for tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde med skadens følger. Tilskadekomne havde derfor ret til erstatning for tab af erhvervsevne, selvom tilskadekomne ikke havde et indtægtstab, og der ikke var en nedgang i virksomhedens resultat.

Erhvervsevnetabet blev fastsat med udgangspunkt i tilskadekomnes funktionsbegrænsninger som følge af arbejdsskaden og ud fra en vurdering af, hvordan de påvirkede tilskadekomnes muligheder for at oppebære indtægt ved at udføre arbejde i virksomheden eller på arbejdsmarkedet i øvrigt sammenlignet med erhvervsevnen inden arbejdsskaden.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring havde fastsat årslønnen til maksimumårslønnen for skadesåret på 498.000 kroner. Ingen af parterne i sagen havde klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings fastsættelse af årsløn. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at tage stilling til årslønnen. Tilskadekomne arbejdede mere end fuld tid før arbejdsskaden. Han fungerede som leder af virksomheden og havde fysisk krævende arbejde.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at afklare, om en tilskadekomnen selvstændig erhvervsdrivende kan have ret til erstatning for tab af erhvervsevne i tilfælde, hvor den tilskadekomne efter en arbejdsskade har samme indtægt fra sin virksomhed som før arbejdsskaden, men på grund af følgerne af arbejdsskaden ikke længere kan udføre en reel arbejdsindsats af betydning i virksomheden.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 376 af 31. marts 2020.

- § 17, stk. 1 og 2, om erstatning for tab af erhvervsevne

Vi har også anvendt principperne i bekendtgørelse om fastsættelse af årsløn for selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller nr. 812 af 29. september 2003.

- § 1, stk. 2, om skønsmæssig fastsættelse af årsløn
- § 2, om totalindkomstprincippet

- § 3, om grundlaget for årslønsfastsættelsen hos selvstændige erhvervsdrivende

Praksis

Følgende principmeddelelser gælder stadig:

Principmeddelelse 84-11: Tilskadekomne var lønmodtager og havde efter en arbejdsskade indgået en § 56-ordning med sin arbejdsgiver, men fortsatte med at arbejde til uændret løn. Tilskadekomne havde ikke ret til erstatning for tab af erhvervsevne.

Principmeddelelse 61-14: Tilskadekomne har ikke ret til erstatning for tab af erhvervsevne, når den tilskadekomne fortsat er ansat på det ordinære arbejdsmarked og ikke har en lønnedgang på 15 procent eller derover i forhold til, hvad den tilskadekomne ville have tjent uden arbejdsskaden. Det gælder selvom, der er indgået en § 56-aftale, hvor tilskadekomne ikke modtager løn fra sin arbejdsgiver ved sygemelding, men alene sygedagpenge.

Den konkrete afgørelse

Forsikringsselskabet og din advokat har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 1. april 2019.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til 90 procent i endelig erstatning for tab af erhvervsevne.
- Erstatningen er tilkendt fra den 11. maj 2018.

Det betyder, at vi stadfæster Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, da vi er kommet til samme resultat i forhold til afgørelsen om den endelige erstatning for tab af erhvervsevne.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal tage stilling til, om du har ret til midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne før den 11. maj 2018.

Begrundelsen for afgørelsen om erstatning for tab af erhvervsevne

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du som følge af arbejdsskaden har et tab af erhvervsevne på 90 procent.

Det skyldes, at arbejdsskadens følger har nedsat din evne til at skaffe dig indtægt ved at udføre arbejde med skønsmæssigt 90 procent sammenlignet med før skaden.

Dette gælder, selvom du ikke har haft en egentlig nedgang i indtægten fra din virksomhed efter din arbejdsskade.

Vi vurderer i den forbindelse, at indtægten fra din virksomhed efter arbejdsskaden ikke er et udtryk for din evne til at skaffe dig indtægt ved arbejde med skadens følger. Det skyldes, at der ikke er knyttet en reel arbejdsindsats fra dig til indtægten fra virksomheden efter arbejdsskaden.

Vi vurderer endvidere, at overgangen til førtidspension den 1. juli 2018 skyldes følgerne efter arbejdsskaden.

Hvad er afgørende for resultatet

Du var den 10. februar 2015 udsat for en arbejdsulykke. Du sad i en minigraver, da du blev påkørt af en bil i høj fart. Du blev slynget ud af minigraveren og landede omkring 15 meter derfra.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendte ved afgørelse den 8. oktober 2018 følgende skader som en arbejdsskade: brud på venstre 4. til 9. ribben, punkteret venstre lunge, brud på brystryggen svarende til TH9 og TH11, læsion af venstre nyre, brud på venstre albue, brud på korsbenet, brud på halebenet, smerter i venstre skulder, smerter i lænderyggen, sår på venstre underben og psykiske gener i form af uspecificeret belastningsreaktion.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i deres afgørelse af 17. januar 2019 fastsat dit samlede varige mén for arbejdsskadens følger til 30 procent for psykiske gener samt gener i din lænderyg, venstre skulder og albue.

Vi lægger Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering af de fysiske og psykiske begrænsninger som følge af arbejdsskaden til grund for vores vurdering.

Før arbejdsskaden var du selvstændig erhvervsdrivende, og du er fortsat eneindehaver af virksomheden. Du er også fortsat juridisk set direktør for virksomheden. Vi lægger til grund, at den samlede indtægt fra virksomheden i tiden efter arbejdsskaden har været højere, end den gennemsnitligt var for årene forud for arbejdsskaden. Du har efter skaden også fortsat modtaget løn fra virksomheden.

På baggrund af oplysninger fra dig og fra en ledende medarbejder i virksomheden vurderer vi, at du siden arbejdsskaden ikke har udført en reel arbejdsindsats i virksomheden. Du har været sygemeldt og er ikke vendt tilbage til dit arbejde i virksomheden eller anden beskæftigelse i øvrigt. Du er blevet tilkendt førtidspension den 1. juli 2018. Arbejdsprøvningen forud herfor viste, at du kunne arbejde cirka 2 timer om ugen, når der blev taget behørigt hensyn til dine skånebehov. Effektiviteten i de fremmødte timer var dog alene omkring 10 procent.

Vi vurderer, at du på grund af arbejdsskadens følger heller ikke burde kunne vende tilbage til dit arbejde i virksomheden i samme omfang som tidligere. Det er ved udgangen af jobafklaringsforløbet godtgjort, at din erhvervsevne er varigt nedsat, og at du alene vil være i stand til at påtage dig arbejde af beskedent omfang.

Som følge af dine meget omfattende funktionsbegrænsninger vurderer vi, at den samlede indtægt fra din virksomhed efter arbejdsskaden ikke skal indgå i fastsættelsen af erstatningen for tab af erhvervsevne. Det skyldes, at indtægten herfra ikke afspejler din evne til at oppebære indtægt ved at udføre arbejde.

Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at indtægterne fra virksomheden ikke er blevet påvirket af din arbejdsskade og dit fravær, når vi sammenligner den gennemsnitlige samlede indkomst før arbejdsskaden med den gennemsnitlige samlede indkomst efter arbejdsskaden.

Vi har i stedet taget udgangspunkt i de funktionsbegrænsninger, du har som følge af arbejdsskaden, og har foretaget en vurdering af, hvordan de påvirker dine muligheder for at oppebære indtægt ved at udføre arbejde i din virksomhed eller på arbejdsmarkedet i øvrigt. Vi har sammenlignet denne evne med din evne til at skaffe dig indtægt ved arbejde inden arbejdsskaden.

Henset til dine omfattende funktionsbegrænsninger samt dit erhvervsmæssige forløb efter skadens indtræden i øvrigt, finder vi ikke grundlag for at tilsidesætte Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings skøn over, at arbejdsskadens følger har nedsat din evne til at skaffe dig indtægt ved arbejde med 90 procent.

Vi vurderer, at din erhvervsmæssige situation er endeligt afklaret, idet du er tilkendt førtidspension den 1. juli 2018. Dit endelige tab af erhvervsevne kan således fastsættes.

Vi vurderer endvidere, at der ikke er forhold i din sag, som begrunder, at en del af dit samlede erhvervsevnetab på skønsmæssigt 90 procent med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Vi er opmærksomme på, at der i sagen er oplysninger om, at der ikke længere sker udlejning mellem holdingselskabet og driftsselskabet. Vi har ikke fundet anledning til at undersøge, hvornår denne ændring er sket. Det skyldes, at du ikke har udført en reel arbejdsindsats i virksomheden efter arbejdsskaden, hvorfor indtjeningen fra virksomheden ikke afspejler din indtjeningssevne med arbejdsskadens følger. Oplysningen om en eventuel ændring heri vil således ikke ændre på vores vurdering af, at dit erhvervsevnetab efter skaden udgør skønsmæssigt 90 procent.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ikke taget stilling til, om du har et midlertidigt tab af erhvervsevne, inden de fastsætter dit endelige tab af erhvervsevne, hvor du er overgået til førtidspension. Vi lægger vægt på, at du har været sygemeldt siden arbejdsskaden eller alene har været i stand til arbejde i meget begrænset omfang. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal som 1. instans tage stilling til, om du har et midlertidigt erhvervsevnetab.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings har fastsat årslønnen til 498.000 kroner, som er maksimumårslønnen for skadesåret. Hverken forsikringsselskabet eller din advokat har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om årsløn. Inden arbejdsskaden arbejdede du mere end fuld tid. Du fungerede både som leder af din virksomhed og havde fysisk krævende arbejde. Ankestyrelsen har derfor ikke grundet grundlag for at tage stilling til din årsløn.

Oplysningerne fremgår særligt af dine spørgeskemabesvarelser, den ledende medarbejders spørgeskemabesvarelse, breve fra din advokat, lægejournal, speciallægeerklæringer, kommunale akter, årsrapporter og dine skatteoplysninger (R75 og eIndkomst).

Om reglerne

Erstatning for tab af erhvervsevne kompenserer for, at arbejdsskaden har forringet tilskadekomnes evne til at tjene penge ved arbejde. Tilskadekomne har bevisbyrden for, at erhvervsevnen er forringet med mindst 15 procent.

Vi foretager en konkret vurdering ud fra, hvad vi med rimelighed kan forlange af tilskadekomne ud fra evner, uddannelse, alder samt muligheder for erhvervsmæssig omskoling og optræning, hvis muligheden for førtidspension ikke forelå. Der er altid tale om en konkret vurdering og vægtning. Indtægten fra førtidspensionen indgår ikke i vurderingen.

Begrundelsen for afgørelsen om tilkendelsestidspunktet

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen finder ikke grundlag for at tilsidesætte Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering af, at der er dokumenteret et endeligt tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden den 11. maj 2018.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at du den 11. maj 2018 afsluttede arbejdsprøvningen, som dannede grundlag for tilkendelsen af din førtidspension. Dette var den første og eneste arbejdsprøvning, du har været i efter arbejdsskaden. Du har været sygemeldt siden arbejdsskaden.

Det fremgår ikke af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, at de har taget stilling til, om du har et midlertidigt erhvervsevnetab, inden du afslutter arbejdsprøvningen og herefter tilkendes førtidspension. Vi beder Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at tage stilling til, om du har ret til midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne før den 11. maj 2018.

Om reglerne

Erstatning for tab af erhvervsevne tilkendes fra det tidspunkt, hvor der er påvist et tab af erhvervsevne.

Når vi træffer en endelig afgørelse om at tilkende erstatning for tab af erhvervsevne på 50 procent eller derover efter § 17 i arbejdsskadeloven, udbetales erstatningen som en løbende, månedlig, erstatning.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.